

Večernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), štev. 150

Maribor, četrtek 5. julija 1928

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelok »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Komedija — ne kriza

MISTERIJOZNO POSTOPANJE VLADINOVCEV V SFEDANJI KRIZI.
MANDATAR ACA STANOJEVIČ BREZ MANDATA.

BEOGRAD, 5. julija. Vse kaže na to, da se bo kriza, ki je bila odprta z večerajšjo demisijsko vlado, zelo zavlekla. Zdi se, da so bili besedilo in sklepi, ki so padli v obeh glavnih vladnih klubih, le dogovorjena igra in da niti radikali niti demokrati ne mislijo resno na sestavo koncentracijske vlade in spremembo režima, sistema in kurza v državni politiki.

Tako vsaj se da tolmačiti misteriozno zakulisno reševanje vladne krize, ki niti najmanj ne kaže resne volje, iskati izhoda iz sedanje situacije, marveč gre vladnim krogi predvsem za to, da bi se z zakulisnimi manevri zopet oživil stari režim.

Proti vsemu pričakovanju na dvoru doslej še niso prišle običajne konzultacije. Splošno se je smatralo, da bo najprej pozvan v avdienco predsednik skupščine dr. Perić, da stavi vladarju svoje predloge. Mesto tega je bil včeraj od 4.—6. pop. na dvoru podpredsednik radikalne stranke, Aca Stanojevič. Dočim se na eni strani zatrjuje, da je bil pozvan v avdienco in da mu je bil poverjen mandat za sestavo koncentracijske vlade, je Aca sam napram novinarjem to odločno zanikal ter naglašal, da je bil samo pri dvornem maršalu Jančeviću. Po povratku z dvora je odšel Stanojevič v hotel »Paris«, kjer se je sestel s svojimi ožjimi prijatelji, nakar je odšel ob 7. zvečer spet na dvor, in ostal tamkaj četrt ure. Tudi nato je novinarjem izjavil, da še nima mandata. Nasprotno temu pa je dr. Lazar Marković zatrjeval, da je Stanojevič že poverjen mandat za sestavo nove vlade.

Pozno zvečer so se o skrivnostnih posetih Ace Stanojeviča na dvoru razširjale najrazličnejše verzije: Najbolj verjetna je verzija, po kateri je vladar ponudil Aci mandat za koncentracijsko vlado, da pa si je Aca izprosil enodneveni odlog, češ da mora proučiti položaj, ker je zgubil stike s parlamentarnimi krogi. Drugi zopet so zatrjevali, da je Aca Stanojevič odklonil mandat ter predlagal kralju, naj ga poveri kakemu mlajšemu

radikalnemu politiku in je v tej zvezi imenoval Marka Trifkovića. Pristaši Glavnega odbora radikalne stranke so imeli sinoči dolgo konferenco z Aco ter so mu prigovarjali, naj sprejme mandat, ker obstoja sicer nevarnost, da si prilasti vodstvo zopet Velja Vukičević.

Tudi današnji dopoldan ni prinesel nikakega razčiščenja. Aca Stanojevič je odšel ob 9. dop. na dvor in je ostal pri kralju dve uri. Novinarjem je po prihodu od kralja na številna vprašanja, ali je dobil mandat, ali ga je morda vrnil ali odklonil, odgovoril samo sledeče: »Saj vam ne morem še ničesar povedati. Videli bomo šele popoldne, kaj bo. Morda vam lahko potem povem kaj več!«

Takoj nato je odšel Aca Stanojevič v svoj sanatorij ter preko poslancev Kmečko-demokratske koalicije, ki opravljajo dnevno službo pri bolnem Stjepanu Radiću, prosil za razgovor z Radićem. Toda Stjepan Radić je ta sestanek odklonil ter dal Stanojeviču sporočiti, da s predstavniki one skupine, ki ima na vesti umor hrvatskih poslancev, noče imeti nobenih opravkov.

Bivši notranji minister Boža Maksimović, ki se je včeraj in danes udeleževal konferenc z Aco Stanojevičem, je izjavil novinarjem na vprašanje, kakšen je položaj, sledeče: Situacija je sedaj v sanatoriju in v bolnici. Več ne morem povedati.

Opoldne je prišel v predsedništvo vlade dr. Lazar Marković, ki je imel pred tem sestanek z Aco Stanojevičem. Po sestanku z ministrskim predsednikom Vukičevićem je izjavil novinarjem: »Aca Stanojevič je bil danes dve ure v avdienci pri kralju. Popoldne vam bo dal komunikacijo.«

BEOGRAD, 5. julija. Ni izključeno, da bo že v najkrajšem času obnovljena vlada dosedanje skupščinske večine, iz katere pa bi izpadla ministrski-predsednik Vukičević in notranji minister dr. Korošec, ki bi bila izmenjena z drugimi osebami.

ci zunanji minister dr. Marinković. Ob 13. uri je bil izdan iz predsedništva vlade komunikacija, ki pravi, da je Aca Stanojevič danes obvestil kralja, da ne more sprejeti ponujenega mandata za sestavo koncentracijske vlade, ker ga je Radić odločno odklonil.

Vodstvo KDK je na današnji konferenci sklenilo, da vztraja pri svojih zahtevah, zlasti pa pri razpisu novih volitev, ker vidi v tem edini izhod iz sedanje krize.

ruvano in razmetano vsevpred, krasni nasadi so na debelo posuti s peskom in kamenjem. Na letališču Tempelhofu je vihar odnesel en hangar ter uničil tri letala. V nekem rudniku v Južni Nemčiji je orkan odnesel 3 velike železne žerjave 500 m daleč, tako, da se je železna konstrukcija pri padu popolnoma zveržila in globoko zarila v zemljo.

Radićev odgovor Aci Stanojeviču

STJEPAN RADIĆ ODKLANJA SPLOH VSAKE STIKE S ČLANI DOSEDANJE VLADNE VEČINE. — SENZACIJONALNA RADIĆEVA IZJAVA

ZAGREB, 5. julija. Danes opoldne je izšla posebna izdaja »Narodnega Vala«, glavnega organa Radićeve stranke, ki prinaša pod naslovom »Prva odločna odklonitev predsednika KDK« sledeče poročilo iz Beograda: »Včeraj, dne 4. julija, ob 7. zvečer, je dobil prof. dr. Kostić, ki je operiral predsednika Stjepana Radića, iz dvora nalog, naj sporoči, ali more Stjepan Radić govoriti z Aco Stanojevičem in ali je to mogoče brez škode za Radićevo zdravje. Dr. Kostić je nato odgovoril, da zdravstveno stanje Stjepana Radića to dopušča, če je Radić sam voljan in razpoložen govoriti z Aco. Ko je prof. Kostić o tem obvestil Radića, je bil Radić nad predznostjo enega izmed šefov vladnih skupin, iz katerih vrst poteka morilec, zelo razburjen in je naročil sledeči odgovor:

»Aca Stanojevič je prvi podpredsednik glavnega odbora radikalne stranke, ki je držala in drži Veljo Vukičevića in ki je glavna zaslonba one večine, iz katere poteka morilec!

in vsa njegova organizirana družba. Z Aco Stanojevičem zato ne morem razgovarjati niti sedaj niti pozneje niti ne maram ž njimi nobenih stikov. Da pa ne bodo več prihajali s sličnimi ponudbami, jim povejte še to, da ne morem in nočem niti sedaj niti pozneje razgovarjati z nobenim članom dosedanje vladne večine, ki je zakrivila strahoviti zločin v narodni skupščini.«

Ko je prof. dr. Kostić videl, kako se je Radić razburil radi zahteve, da naj se razgovarja z Aco Stanojevičem — kar bi seveda značilo, da osta ne sedanja skupščina in ves sedanj politični sistem, kakor da se 20. junija ni nič zgodilo — je prosil Stjepana Radića, naj smatra, da mu ni ničesar sporočiti. Prof. Kostić smatra namreč, da je njegova prva dolžnost, da Radića čimprej zdravega odpusti iz bolnice. Profesor Kostić je končno še dodal: Sedaj gre samo še za eno ali dve desetini stopinje in Vi boste lahko šli v Zagreb.«

Kongres Saveza meščansko-šolskih učiteljev v Mariboru

V našem mestu so zbrani te dni odlični gosti — meščansko-šolski učitelji iz vseh pokrajin naše države — da razpravljajo o svojih stanovskih zadevah in razvoju teh važnih šol.

Že včeraj je prišlo mnogo delegatov v naše mesto. Glavni odbor se je sestel že ob 9. uri v posvetovalnici dekliške meščanske šole v Cankarjevi ulici, da pripravi vse potrebno za glavno zborovanje v petek in za zborovanje delegacij, zvečer pa se je vršil prijateljski sestanek na vrtu pivovarne »Union«, kjer se je ob prizivni godbi »Drave« razvilo prav živahno razpoloženje med gosti in domačini.

Danes, ob 9. dop. je otvoril predsednik Mita Gjorgjevič zborovanje delegacij. Polnoštevilno so bili zbrani delegati iz vseh pokrajin naše širne domovine. Predsednik je po kratkem pozdravu govoril o razvoju meščanske šole pri nas in naglašal, da je led prebit. Pomen meščanske šole priznajo sedaj tudi tam, kjer te vrste šole dosedaj niso znali upoštevati. Ustanavljajo se meščanske šole tudi že v južnih krajih, kjer jih dosedaj še ni bilo. Nato se je spominjal usodepolnega dogodka v narodni skupščini in so zborovalci počastili spomin žrtev s Slava!-klici.

Ob dolgih mizah sede delegatije in delegati. Vsak je našel na svojem mestu v pozdrav slovenski nageljek. Za prisrčno pozornost so se gostje gazdarici gospej Štupic iskreno zahvalili.

Glavni tajnik Radulović je poročal o delu in uspehu organizacije, ki jih je dosegla od zadnjega kongresa. Iz poročila posnamemo, da je danes organiziranih v Savezu osem društev z nad 500 člani.

O glavnem poročilu, kakor tudi o poročilih odsekov se je razvila živahna debata in je bilo sprejetih mnogo važnih predlogov o vprašanih meščanske šole, nastavljanju, premeščanju in upokojitvah učiteljstva, spremembi pravil (ki je bila odložena do prihodnjega kongresa) in o skupnem glasilu »Glasnik škola«. Uredniku ravnateljstva H. M. K. U. ki brezplačno in izvrstno urejuje ta list, je bila izrečena zahvala. Ponovno se je povdaruila nujna potreba, da se sprejme zakon o meščanskih šolah; dokler pa je to nemogoče, naj ministrstvo prosvete izdaja točne in jasne odredbe, da se ne bo meščanska šola v vsaki pokrajini drugače tolmačila.

Po uspešno dovršenem zborovanju delegatov, so se vsi navzoči udeležili slovesne otvoritve razstave meščanskih šol, o kateri prinesemo jutri podrobnejše poročilo.

Nenavadna smrt bankirja Loewensteina

LONDON, 5. julija. Znani bankir Loewenstein, ki je saniral belgijske finance, je postal včeraj žrtev nenavadne nesreče. Med poletom s potniškim letalom iz Doora v Bruselj, je hotel na stranišče. Pri tem pa se je zmotil in odprl vrata na prosto. Padel je v morje, ne da bi kdo to opazil in so ga pogrešili mnogo pozneje, tako, da sedaj ne vedo, kje in kdaj so ga izgnali. Njegovega trupla še niso našli.

Upravičen vzdih.

Javni obtožitelj ob koncu svojega govora: »Predlagam torej, da se obsodi obtoženca na smrt!«

Obtoženec: »Za božjo voljo, gospod državni pravdnik, vi mi hočete uničiti vso mojo kariero!«

Radić pozvan v avdienco

KOT SVOJEGA ZASTOPNIKA SVETOZARJA PRIBIČEVIČA. — STANOJEVIČ ODKLONIL PONUDENI MANDAT.

BEOGRAD, 5. julija. Danes dopoldne se je vršila pri Stjepanu Radiću konferenca voditeljev KDK, katere se je udeležil tudi poslanec dr. Kramer. Tik pred zaključkom konferenice ob 13. uri je sprejel Stjepan Radić iz dvora pismo, kjer se poziva, naj pride ob 5. pop., ako mu to dopušča zdravje, v avdienco. Sicer pa naj pošlje svojega zastopnika. Radić je dočel, da ga bo zastopal v avdienci Svetozar Pribičević.

Ob 11.40 je bil na dvoru v avdienci.

Strašen orkan v Nemčiji

BERLIN, 5. julija. V Berlinu in Južni Nemčiji je razsajal včeraj popoldne strašen orkan, ki je napravil silna opustošenja. Vihar je dosegel hitrost 75—80 km na uro. V Berlinu je odnesel številne strehe raz hiše in znameniti berlinski park popolnoma razdejal. Drevje je iz-

Amundsen — Nobile

AMUNDSEN KOT ČLOVEK. — ITALIJANSKO TEPTANJE STARE MORNARIŠKE TRADICIJE. — NORVEŠKI PREZIR. — NAPORI RUŠILCA »KRASINA«.

O starem polarskem junaku krožijo zadnje dni različne vesti, kakor jih pač rodi vznemirjenost, upanje, strah.... Poročalo se je, da je jahta »Albion« last velike angleške tovarne mila, nalezela na »Latham«. Pozneje se je pa izkazalo, da je jahta samo vjela radio-sigale nekega norveškega ribiškega broda, ki govori o Amundsenu, a žal nejasno in negotovo. V torek je pristala v Harstadu, na skrajnem severu Norveške ribiška ladja, koje kapitan je izjavil, da je videl 19. junija leteti nad seboj siv dvokrilnik v smeri proti Spitzbergom. Opis se sicer vjema z »Lathamom«, a kaj to pomaga, ko je bilo to že ob začetku Amundsenovega leta in ko ribiška ladja tudi ni zasledovala smeri sivega letala. Kakor se optimistične vesti ne potrjujejo, tako je ovrženo tudi poročilo, da so ribiči že videli Amundsenovo truplo na odprtem morju.

Ruski rušilec ledu »Krasin« prodira uspešno proti ledeni plošči, na kateri je Nobile zapustil svojo družbo pod »poveljstvom« mornariškega častnika Viglieri-ja.

Iz Alesunda se poroča, da je Nobile prosil poveljnika »Krasina«, naj ga vzame na krov. Ruski poveljnik je prošnjo odbil, češ, da ima Nobile za tako ekspedicijsko preslabe živce. Lundberg, ki je rešil Nobila, sam pa ostal na ledu, je poslal svoj ženi v Eskilstuma na Švedsko za rojstni dan potom raznih ladij sledeči radiogram: »Najtoplejše čestitke! Sedim na ledeni plošči, bom pa rešen. Einar.«

Rušilec »Krasin« je dosegel višino Kap Platena, pot naprej pa nadaljuje s pol-drugo miljo na uro, ker ga obdajajo čisto do 8 metrov visoke ledene stene, katere mora zorobiti, da si odpre pot. O ruskem pilotu Babuškinu ki je odletel naprej od rušilca »Maligeena«, še ni gotovosti, upanja na njegovo rešitev je pa mnogo.

Ob moreči skrbi glede usode velikega Amundsen in drugih junakov so razumljive ostre besede norveških in drugih listov na naslov Nobileove družbe. To ni mrznja, temveč globoko preziranje... Nobile je rešen, od njegovih še pa nobeden, dočim kapitan najzadnje barke po častitljivi tradiciji kot zadnji zapusti svoj ogroženi krov.

Za preziranje bi bilo že dovolj poročilo »Stockholm Tegebleddena« od znanega pisatelja Larsa Hansena. Ob vseh startnih poskusih »Italije« so Italijani na veliko pili, se poljubljali in jokali. Nobile je dejal Hansenu: »Vi in vaši tovariši slabo pišete o nas, popijte pa vendar z menoj čašo šampanjca!« — Ko mu je natočil, je bil neizogibni fotograf že pripravljen. Hansen dvigne čašo, Nobile pa odskoči med gručo svojih oficirjev, ki so bruhili v krahot. Hansen jim je vrgel čašo pred noge. Navzoči Norvežani so bili najprej osupli, potem so kleli, končno so pa vse ignorirali z največjim prezirom. Samo dva Italijana pilota Mariano in Ceccioni, ki sta gotovo že mrtva, sta obsojala početje svojih tovarišev.

Če radi take družbe veliki Amundsen izgubi življenje, njegovi rojaki ne bodo tarnali, temveč dejali: »Velik mož je bil, hodil je svoja pota, za vse je vedno sam nosil vso odgovornost in nikdar ni tožil radi zaprek in nesreč. Mornar in polarni raziskovalec je bil, vzor človeške veličine in brez vsakega patosa. Smrt je bila v skladu z njegovim življenjem. Ne tožimo, pozabili ga pa ne bomo nikdar!«

Amundsen je mož robate moči in nezlomljive volje, mož, ki ima mnogo nasprotnikov in še veliko več iskrenih prijateljev in oboževalcev. Za robato skorjo se skriva zlato srce in največja požrtvovalnost. Za ljudi in za visoke cilje človeštva je ta mož nešteto krat tvegati življenje brez pomisleka, ne da bi trenil z očmi. Tudi Nobila je iskal in ni mislil na spore, ki jih je imel z njim leta 1926. V Svartskogu, nekaj milj od mesta Oslo, ima svoj dom. V tem domu je živel in delal kot samotar, samec, kot mož, ki

noče in ne more živeti v čredi. Kdor ga je spoznal, si njegove markantne osebnosti ni mogel predstavljati poleg ženske ali pa v družabnem življenju. Ko se mu je prvi polet na Severni tečaj ponesrečil, so mu tudi domačijo prodali na dražbi. Kupil jo je neki njegov prijatelj in ko se je drugi polet posrečil, so mu domačijo poklonili v dar. V vsako sobo te skromne domačije segajo glasovi mornariških valov. Oddaljen od morja Amundsen ne bi mogel živeti. Vse, kar se na dragem morju dogaja, zasleduje z orlovsko pozornostjo. Med vojno je vrnil Nemčiji vsa odlikovanja iz ogorčenja nad uporabo podmornic. To ni bila gesta političnega ali kako drugače pristranskega značaja, temveč prostodušni izraz poštenega starega mornarja. Amundsen je iskren prijatelj vseh narodov, celokupnega človeštva, kar je nešteto krat tudi dokazal.

V rekordih še ni Amundsen na svetu nihče prekosil. Amundsen kot zmagovalac Južnega in Severnega tečaja in kot odkritelj severno-zapadne pasaže je pa nenadkriljiv v svoji skromnosti. Velikih uspehov še gotovo ni nihče tako slabo in malo izrabil kot on.

Kopališče na Felberjevem otoku

Naprava javnega, modernega ljudskega kopališča na Dravi je nedvomno eden najnujnejših problemov v našem mestu, ki čaka na rešitev. Ponovno je bilo že sročeno to vprašanje in mariborski mestni svet se je celo že enkrat odločil, da zgradi za letos na Felberjevem otoku provizorno kopališče. Vendar pa se je ta namera pozneje opustila, ker bi bili stroški za provizorij preveliki. S tem večjo vneto pa se je mariborska mestna občina lotila zato sedaj načrta, da zgradi na Felberjevem otoku kopališče, ki bo gotovo že do prihodnjega leta in bo odgovarjalo vsem modernim zahtevam in potrebam.

Načrt sam je velikopotezen in dokazuje, da hoče občina nuditi svojemu prebivalstvu res nekaj prvovrstnega. Krasna lega, gosto drevje in bogata flora bodo dajali kopališču posebno obležje. Bo to nekako okrepčevalno in pravcato letoviško kopališče, ki bo v resnici v pones naše občine.

Zamišljena je izgradnja treh velikih bazenov: glavnega za plavače v velikosti 30×50 m, za neplavače v velikosti 20×30 in za otroke v velikosti 10×20 m. Nevarnosti za poplavo ni nobene in z delom se lahko prične takoj, tako da bo končano do prihodnje kopališke sezone. Dotok vode je jako enostaven in bi se po ceveh dovajala že očiščena voda. Zajela bi se voda na zapadnem koncu otoka v izkopane jame, kamor bi pronicala skozi gramoz. Do bazenov bodo položene betonske cevi in urejeni bo dotok, ki ne bo rabil nobenega vzdrževanja. Okrog bazenov bo dovolj prostora za ležišča, za solnčenje in za razne lahkoatletske igre. Tudi peska in mivke je v obilici na razpolago.

Za kopališče samo se bo uporabila približno polovica otoka, ki obsega skupno skoro 10 ha. Druga polovica pa bi se uporabila poleti za postavitve šotorov kjer bo lahko letovala svežega in čistega zraka potrebna deca z vsemi udobnostmi kakor na morju.

Včeraj popoldne se je vršil na Felberjevem otoku pod vodstvom župana dr. Juvana in podžupana dr. Lipolda prvi komisijonalni ogled, katerega so se udeležili tudi člani stavbnega in finančnega odseka občinskega sveta in so bili povabljeni tudi novinarji. Navzoča sta bila dalje tudi dva inženjerja graške tvrdke Küppers & Schellnegger, ki sta podala svoje mnenje.

Nesreča.

Na Grajskem trgu je brenil konj 68-letnega Antona Kikela ter mu poškodoval desno nogo. — Na lajtersberški cesti pa je padel z motorja 23letni šofer Emil Černeč ter se ranil na desni nogi. Oba ponesrečenca je odpremila rešilna postaja v bolnico. —

Mariborski in dnevni drobiž

Našim zunanjim naročnikom.

Včerajšnji številki »Večernika« smo priložili za zunanje naročnike položnice, ter prosimo, da poravnajo naročnino vsaj za četrtletje naprej, ker nam s tem prihranijo mnogo dela. Vse one pa, ki so prejeli izpolnjene položnice, nujno prosimo, da takoj poravnajo svoj dolg na naročnini in opominskih stroških, ki je predpisan na položnicah. Uvideli bodo, da nam vedno opominjanje povzroča mnogo nepotrebnega dela in da nikakor ne moremo kar po pol leta in še dalje čakati na plačilo naročnine, ker nam povzroča list mnogo stroškov, ki jih moramo sproti kriti. Vsem, ki ne bodo poravnali svojega dolga do 15. t. m., bomo pa primorani list ustaviti in dolg drugim potem iztirjati. — Uprava »Večernika«.

Komers na čast meščanskošolskim učiteljem.

Mestna občina mariborska priredi dnevi ob 9. v Unionu na čast meščanskošolskim učiteljem, ki zborujejo sedaj v našem mestu, slavnosten komers.

Podaljšanje roka za inozemske delavce.

Ministrstvo socialne politike je poslalo vsem oblastnim inspekcijam dela obvestilo, da so izdana dovoljenja za zaposlitev tujih delavcev s skrajnim rokom do 30. junija, avtomatično podaljšana do 31. julija, ne da bi bilo treba za to interesentom vlagati posebne prošnje. Inspekcije dela morejo dalje v svojem delokrogu podaljšati izdana dovoljenja za zaposlitev tujih delavcev tudi v onih slučajih, ako se prekorači enoletni rok, do 31. septembra.

Radić pojde na Plitvička jezera.

Stjepan Radić namerava po popolnem okrevanju odpotovati na daljši oddih na Plitvička jezera, meseca septembra pa odide v Makarsko v Dalmacijo. —

V Dijaškem domu v Mariboru

je bilo koncem šolskega leta 19 gojencev iz realke, 3 iz gimnazije, 8 iz učiteljskega, 4 iz meščanske in 2 iz trgoveške šole. Mesečnina je znašala redno 600 Din, 10 gojencem pa je bila nekoliko nižja. Uspeh preteklega leta je zadovoljiv, ker je dobil končno nezadostno letno oceno samo eden izmed gojencev, ki pa je prišel v zavod šele v zadnjem času. Za prihodnje leto je odbor odločil oskrbnino, to je poleg nadzorstva prehrana, stanovanje, razsvetljava, kurjava in pranje perila po 500 Din, za mesece od novembra do marca pa 550 Din, da tako pomore staršem, ki večinoma le s težavo zmagujejo stroške za šolanje svojih otrok... V zavodu se dobivale obede in večerje tudi podpiranci Dijaške kuhinje in sicer povprečno 60 obedov in 40 večerij na dan. Medtem ko so bili te podpore deležni doslej le dijaki mariborskih srednjih šol, so letos dobivale obede in večerje tudi dijakinja drž. ženskega učiteljskega. —

Proti tihotapstvu žganja iz Hrvatske v Slovenijo.

Dne 11. t. m. se bo vršila v Zagrebu konferenca oblastnih zastopnikov ljubljanske, mariborske, zagrebške in primorsko-krajiške oblasti, na kateri se bo razpravljalo o ukrepih proti tihotapstvu žganja iz Hrvatske v Slovenijo, kar je za naše kraje jako važno. Da je to tihotapstvo zelo dobičkonosno, dokazuje že samo dejstvo, da se na Hrvatskem plača 5 Din za hl žganja, v Sloveniji pa 17 Din. —

Razbremenite Vetrinjsko ulico!

Glede na mnogobrojne pritožbe od strani občinstva radi nevarnega prometa v Vetrinjski ulici ter upoštevajoč že številne, v časopisju objavljene karambole ter pogoste policijske prijave — je pač skrajni čas, da se ozka Vetrinjska ulica razbremeni glede rednega prometa v toliko, da se pritegnejo v omrežje avtobusprog bodisi Kopališka ali Frančiškanska odnosno Sodna ulica. Projekt ni neizvedljiv ter ni zvezan z nikakršnimi stroški, pač pa bi bilo občinstvu s tako spremembo zelo ustrezno.

Razstava knjigovoznih, pisarniških in šolskih potrebščin.

Veletrgovina in knjigovozna industrija V. Weigl ima obenem z meščansko šolsko razstavo v Cankarjevi ulici, ki se vrši od 6.—12. tm. razstavljene tudi svoje izdelke v posebni sobi št. 5. Ker je ogled brezplačen, se opozarja cenj. občinstvo, da si to zelo okusno in obsežno izložbo v tem času marljivo ogleda. 1338

Izseljevanje iz naše države.

Po statistiki izseljeniškega komisarijata v Zagrebu se je v mesecu aprilu izselilo iz naše države skupno 2098 oseb t. j. za 395 manj kakor v istem mesecu preteklega leta. Splošno se lahko reče, da je naša emigracija pričela sedaj nekoliko padati. Izselilo se jih je: iz Hrvatske in Slavonije 813, Vojvodine 499, Slovenije 290, Dalmacije 260, Bosne 132, Srbije 92 in iz Črne gore 12. Največ jih je odšlo v Kanado in sicer 945, dalje v Zedinjene države 366, v Uruguay 344, Argentinijo 201, Avstralijo 97 itd. Vrnilo se je v našo državo meseca aprila 514 oseb, od 1. januarja do konca aprila pa skupno 1352 naših državljanov, dočim se je preteklo leto v tem času vrnilo samo 874 oseb.

Trije tički.

Priložnostni zločinec pride v zločinsko profesijo šele tedaj, ko se zbudi v njem ponos nad drzno izvedenimi zločini. Ko se začne enkrat bahati s svojimi »sunki«, se pa čisto zameri tovarišem svojih do tedanjih priložnostnih lumparij. To je prišlo tudi do izsleditve tatu, ki je v torek pri stavbenem podjetju ing. Jelenc in ing. Šlajmer ukradel banjo za heliografske kopije. Ko so trije tatinski tički sedeli v neki gostilni, se je eden začel bahati, da si upa kaj zmakniti tudi sredi dneva. V dokaz je pokazal banjo. Druga dva sta ga pa sedaj izdala. —

In vendar se je »podpisal«.

Uzmoviči in vlomilci od »stroke« dobro vedo, kako nevarnega sovražnika imajo v daktiloskopiji. Radi tega se pri delu skrbno izogibajo svojim »podpisov«, odtisov prstov. Kadar se po vlomih in drugih zločinih opazijo sledovi take pozornosti in skrbi, tedaj je gotovo, da je bil na delu profesionalni zločinec. Zato se seveda še z večjo skrbjo in vestnostjo iščejo njegovi »podpisi«, računajoč s tem, da se še tako opreznim zločincem v naglici in razburjenosti pripetijo razne napake. Vlomilec, ki je v noči od sobote na nedeljo načel blagajno v klavnicu, je tudi radi svojih »podpisov« skrbno pobral in seboj odnesel vse koščke razbite šipe, en sam košček je pa le ostal kot usodna priča. Na podlagi »podpisa« so že izsledili nekega znanega vlomilca. —

Zadnja tatvina kolesa.

izvršena v torek v neki veži Samostanske ulice. je izkazala svojega mojstra v osebi nekega 17letnega fanta iz Kamnice. Fant pravi, da ga je priložnost zapeljala. Kolo je slučajno videl v veži in vzel. Policija pa ne da dosti na slučajin skušnjava, ker je našla pri fantu tudi kovinasti nabiralnik »Slovenske Straže« št. 77. Trditev, da ga je dobil od nekega drugega fanta, je malo verjetna. —

Mariborski javnosti!

V nedeljo dne 8. tm. otvarja sportni klub Železničar pri kadetnici svoj novi sportni prostor, ki ga je zgradilo lastno članstvo. Klub podaja s tem prve račune svojega enoletnega trudapolnega delovanja in apelira pri tej priliki na vso sportno javnost zlasti na železničarje, da s številnim nedeljskim obiskom podprejo nadaljnje uspešno delovanje društva. Preskrbljeno je, da pride cenjeno občinstvo na svoj račun tako v sportnem užitku kakor tudi v nepriljubljeni zabavi. — Otvaritveno tekmo odigra naše moštvo s prvakom Slovenije ASK Primorjem. Nastopijo tudi težkoatleti (rokoborba in boks), med njimi jugoslovenski prvak g. Arzenšek. — Po sportnih prireditvah je preskrbljeno z najrazličnejšimi atrakcijami za čim izdatnejšo zabavo. V šotorih se bodo dobila vsa okrepčila. Svirala bo železničarska godba pod vodstvom kapelnika g. Schönherja. — Začetek prireditve ob 15. — Predprodaja vstopnic pri Zlati Bričnik in v glavni trafiki. 1336

Mariborčani, na izlet!

Prostovoljno gasilno društvo pri Sv. Martinu pod Vurbergom priredi o priliki blagoslovljenja Gasilnega doma v nedeljo dne 8. t. m. veliko veselico s srečolovom in z raznimi drugimi zabavami na vrtu trgovca Kostajnskega. — Za izvrstno postrežbo bo skrbelo gasilno društvo. Ker je čisti dobiček v korist društva, se prosi za obilno udeležbo! — Mestni avtobus bo z glavnega trga k Sv. Martinu vozil ob 1.30, 2.30 in 3.30 pov. — Odbor. 1335

Sport

ASK Primorje - SK Železničar

Kakor smo včeraj javili, bi imel priti o priliki slovesne otvoritve sportnega prostora SK Železničarja gostovat v naše mesto graški Sturm. Danes pa doznajamo, da so Graščani odpovedali udeležbo, da pa se odzove vabilu naših Železničarjev prvak Slovenije ASK Primorje iz Ljubljane. Ni dvoma, da bo ta tekma Primorje - Železničar še zanimivejša. Saj je danes ravno osem mesecev, odkar so bili Primorjani poslednjič v Mariboru, ko so dne 5. decembra zgubili tekmo napram ISSK Mariboru 2:3 (0:1), nastopivši z več rezervami. Nedeljski nastop prvaka Slovenije, ki še ni igral z našim Železničarjem, bo tudi prva igra izvenmariborskega kluba na novem sportnem prostoru pri kadetnici, kjer so se doslej vršile le trening tekme. Igra se prične ob 15.

Mladini »Maribora« in Svobode
odigrata v nedeljo ob 9. zjutraj prijateljsko tekmo na igrišču »Maribora«. Mladi Svobodaši so pokazali pri zadnji igri lep napredek, radi česar bo nudila nedeljska tekma gotovo lep in zanimiv sport.

Upravljalni odbor ISSK Maribora
ima drevi ob 20. redno sejo.

GLAVNI DEL OLIMPIJADE

še šele prične koncem tega meseca. Najvažnejša točka na sporedu devetega olimpijskega sestanka v Amsterdamu je namreč lahka atletika. V tej sportni disciplini se bo borilo za prvenstvo sveta največ udeležencev. Že danes je prijavljenih nad 40 držav! Tekmovanja v lahki atletiki, ki je določeno za dneve od 29. tm. do 6. avgusta, se udeležijo tudi naši sportniki. Prav tako so prijavljeni Jugoslovenci tudi za sabljanje (29. t. m. do 11. avg.), plavanje in kolesarske dirke. Lep napredek našega sporta; samo to je križ, da naši predstavniki še sedaj ne vedo, kaj bodo vzeli središča za pot v Amsterdam. Mi smo namreč edina država na svetu, ki ne podpre niti s počenim grošem svojih sportnikov za IX. olimpijado. Koliko je držav, ki bi rade plačale svoje sportnike za Amsterdam, če bi jih imeli! Pri nas pa imamo marljive ljudi, a nikakega razumevanja na najvišjem uravnem mestu države!

Poraz dr. Peltzera.

Svetovnoznan tekač Nemec dr. Peltzer je bil v nedeljo nepričakovano poražen po mlademu, do sedaj nepoznanemu sorjaku Sawanu, ki je pretekel progo 800 m v času 1:59:1, medtem ko je dr. Peltzer potreboval 1:59:2. Nemci so prepričani, da jih bo Sawan dostojno zastopal na olimpijadi. Rekord na 800 m ima dosedaj Francoz Martin 1:53:6, sledi mu Lah Taverni 1:55:2 in Francoz Keller 1:55:2.

Pisma umetnikov na prodaj

Dokumenti najožjega privatnega življenja literarnih herojev so visoko v kurzu. Nedavno se je v Berlinu po visoki ceni prodalo celo nekaj pisem še živečega seniorja sodobne nemške literature Gerharta Hauptmanna. To so pisma, katere je pisal veliki pisatelj leta 1892 gledališkemu ravnateljstvu radi svojih od policije zaplenjenih »Tkalcev« in radi komedije »Bobrov kožuh«. V Londonu so pa nedavno prodali 20 pisem pisatelja Jožefa Conrada za 120.000 Din. Vsa ta pisma je pisal pisatelj svojem založniku. Beethovno pismo, odposlano radi »Missae Solemnis« nekemu založniku, se je v Berlinu prodalo za 24.000 Din. Enako ceno je doseglo pismo iz leta 1826, s katerim je Schubert ponujal prav poceni neko svojo kompozicijo. Visoko v ceni so tudi Heinejeva pisma. Pri pariških razprodajah pisem raznih umetnikov se dobi za vsako pismo povprečno več kot je znašal nekdanji letni zaslužek slavnega mojstra. Te visoke cene bi se dale razložiti na ta način, da dajo kratke vrstice spisane v naglici in brez posebnega premisleka, več vpogleda v pisateljevo bistvo in življenje kot njegova umetniška dela. Zveze herojskega kulta in psihološkega raziskovanja redke in zato tudi tako drage.

5 UR DELA MANJ

če se ravnate po novi metodi, katero Vam priporoča Schicht

ŽENSKA HVALA

raztopljena v vodi odpravlja nesnago preko noči, drugo jutro pa se vzame za izkuhavanje perila

SCHICHTOVO TERPENTIN MILO

Kako sem iskal Nobila v ledeni puščavi

NORVEŠKI LOVEC KOT VODJA ŠTIRIH ITALIJANOV.

Sloviti norveški lovec v polarnih krajih Valdemar Kraemer je dal časopisom na razpolago beležke svojega dnevnika, ki se nanašajo na njegovo sodelovanje v rešilni ekspediciji.

»Oster severni veter je bril 27. maja in medlo je, ko sem pri kuhanju kave začul glasove ladijske sirene. Na fjordu je ležala ladja, koje sirene so neprestano tulile. Ker ni bilo daleč naokrog žive duše, sem vedel, da kliče mene in odveslal sem k ladji. Bila je italijanska »Citta di Milano« z mornariškimi vojaki na krovu. Na prvi pogled sem videl, da taka ladja ni za vožnjo po fjordih. Na krovu je bil tudi moj rojak Svendsen, ki mi je povedal veliko novico, da je iz Kingsbay-ja odletela proti tečaju velika zračna ladja z Nobilom in drugimi Italijani, ki so bili tu že leta 1926. Vodil me je k nekemu oficirju, ki me je vprašal, če bi hotel prevzeti vodstvo 4 alpincev, ki pojdejo proti Nordkapu, da bi našli kako sled zračne ladje, ki se ne javlja več in prve izvidnice treh mož, ki se je tudi izgubila. Uredil sem svoj čoln in odpravil smo se. Do Weelenbergbay-ja je šlo v presledkih še gladko. Tu sem oddelek italijanske rešilne ekspedicije natančno obvestil o težavah poti do Nordkapa. Tudi to sem jim povedal, da so slabi smučarji. Nazadnje sem se pa za 30 kron na dan odločil, da vodim alpinsko četvorico še dalje. Vzel sem s seboj primeren čoln, da sem oskrbljen tudi za slučaj, ko se led topi in poka ter ni mogoče po njem nadaljevati poti. Ko se enkrat led pokrije za 10 palcev z vodo, je hoja po njem smrtno nevarna, ker voda naenkrat zmrzne ter človeka priklene k ledu.«

Do drugega jutra je bilo vse v redu. Prenočili so na veliki ledeni pečini. Zjutraj se je Kraemer podal na najvišjo točko, da se razgleda, prej je pa razložil italijanskim spremljevalcem z znamenji in nemškimi besedami, kolikor so jih pač razumeli, naj pazijo na čoln, da ne pride med plavajoče ledene plošče.

»Ko se čez četrte ure vrnem, je pa čoln že ves obdan od plavajočega ledu. V največjih skrbih dajem spremljevalcem znamenje, naj mi pomagajo spraviti čoln na veliko trdno ploščo, na kateri smo prenočili. Z nerodnimi ljudmi se pa ni dalo ničesar opraviti. Sam sem z največjo težavo privlekel čoln na najbližjo močnejšo ploščo, ki se je držala kopnega. Komaj so Italijani opazili zvezo s kopnim, so že začeli pospravljati svoje stvari, da bi enostavno odšli. Dopovedoval in kazal sem jim, da pomeni to gotovo smrt, ker je zveza s kopnim samo od trenutka do trenutka. Oni so me pa nagovarjali, naj pustim neumen čoln, ker ima Italija dovolj denarja, da dobim 100 novih, ko se vrnem. Skušal sem jim razložiti, da se ne smemo ločiti od čolna, ker jo naša edina rešitev, a vse to ni zaleglo. Italijani so s svojo priljago že šetali po ledu. Sedel sem v čoln in čakal, kaj bo. Ne mine niti ura, ko se led

prekolje, italijanska četvorica pa vpije na plavajoči plošči. Enemu se je posrečilo skočiti k meni v čoln in z vso močjo sva morala veslati, da sva še pravočasno dosegla in rešila ostale tri. Prestana nevarnost jih je močno ukrotila.«

Človek bi si mislil, da je bilo odslej pogumnemu in previdnemu severnjaku lahko z italijansko družbo. Kaj še! Prestano nevarnost so Italijani naenkrat pozabili. Če jim je dejal, naj veslajo, so zmerjali, kadili cigarete ter se obnašali kakor na izletu. Eden je prežal samo na morske pse, da jih fotografira. Ko se je vodnik zopet enkrat razgledoval na neki veliki, s kopnim zvezani ledeni plošči, je ob vrnitvi zopet našel vso četvorico pripravljeno na pot, čoln pa zapuščen med ledom. Sam je moral reševati čoln, enkrat je padel celo v vodo, Italijani so se pa zavili v svoje spalne vreče in spali.

Še precej daleč od Nordkapa so našli lovca Johnsen, ki jih je pogostil z medvedjo pečenko. Pravil je, da se potika v zadnjem času naokrog vse polno medvedov. Sedem belih orjakov je nedavno oblegalo njegovo votlino. Bili so tako drzni, da so razbijali celo vrata. Johnsen je tri ustrelil skozi lino. Ostali si niso mogli razložiti, kje tiči sovražnik, ter so polagoma odšli.

Kraemer je s svojim spremstvom srečno dosegel Nordkap, pustil tam v pločevinasti škatli pod kupom kamena in ledu svoje poročilo ter se odpravil nazaj. Kmalu so ga Italijani zopet pustili na cedilu. Veslati niso hoteli. Utaborili so se na veliki ledeni plošči. Kraemer je srečno dosegel do Johnsen, in ko sta skupno nadaljevala pot, sta našla Italijane na ledu lepo zavite v spalne vreče, gosteče se s čajem in konzervami. Na smučarsko palico so si obesili svojo zastavo ter enostavno čakali, da pride kdo po nje. Johnsen se je vrnil, Kraemer s svojo italijansko družbo se je pa še srečal s severnimi medvedi. Italijani so bili še v svojih vrečah, ko sta se nenadoma dva pojavila. Lovec je skočil za najbližji ledeni stolp, Italijane je pa pustil za vabo medvedje radovednosti. Ko sta bila medveda dovolj blizu, je oba ustrelil. Ta strah se je Italijanov tako močno oprijel, da je Kraemer s svojim spremstvom v dveh dneh brez nepotrebnih težav dosegel ekspedicijo »Hobby«. V Kingsbay se je vrnil 19. junija.

Zanimiva gledališka atrakcija

Ker je film močen konkurent gledališča, si ponekod izmišljajo raznovrstne gledališke atrakcije. Tako v Ameriki radi igrajo krvave detektivske drame, pri katerih se že po prvem dejanju pojavi na odru član gledališkega vodstva z razpisom nagrad za pogoditev krivca, odnosno razpleta drame. Po drugod se zopet posamezne scene odigravajo med publiko. V Bologni se je pa ustanovilo

gledališče, ki ima zunaj in znotraj velike napise, da je proti visoki globi prepovedano ne samo žvižganje, temveč tudi ploskanje med predstavo. S tem pa ni rečeno, da je v tem gledališču izražanje kritike prepovedano. To je oskrbljeno na poseben, jako izdaten način. Pri blagajni dobi vsak obiskovalec vprašalno polo, na kateri lahko v največji meri izrazi svoje mnenje o gledališču in predstavi. Na poli so sledeča vprašanja: »Ali vam je ugajalo? — Zakaj? — Zakaj ne? — Kaj pravite o predstavi? — Kako je učinkovala na vas igra tega in onega igralca, te in one uloge? — Ali vas je pretreslo? — Ali vas je prevzelo? — Ali vas je vsaj interesiralo? — Ali ste ostali hladni? — Ali vas je odbijalo? — (neprimerno naj se črta). Ob kateri priliki ste morali zehati? — Ali se naj režiserju odpove ali pa podaljša njegov kontrakt? — Kaj vas je privabilo v gledališče? — Ali vam je žal, da ste prišli? — Če vam ni žal, pridite zopet, če vam je pa žal, pa mislite, da škodoželjnost povzroča veselje ter nas priporočite sorodnikom in znancem«. — Uspehi te uvedbe še niso znani. So pa gledališča, v katerih bi bilo dobro, pri tragedijah prepovedati smeh, pri komedijah pa jok.

Landru II. in vedeževalka

Vsi listi so polni vesti o strašnem morilcu žen, o drugem Landruju, ki se je pojavil v Marseillu ter končno le padel v roke pravice. Ves svet ve, da je ta strašni zločinec umoril najbrž 14 žensk, s katerimi se je seznanil ravno tako kakor njegov grozovit prednik v Parizu. Tudi to je znano, da Landru II. ali Jerome Prat še ne da nobenih priznanj, da pa govorijo o njegovih zločinah kupi kosti, zadavljenih žrtev in mnogoštevilna pisma žensk, ki so se z njim seznanile in potem izginile. Malokaterim je pa znano, da je z zločini Landruja II. v posredni zvezi sijajna karijera neke marseillske vedeževalke. Policiji se je namreč prijavila neka starejša dama, ki se je s Pratom že tako daleč seznanila, da je hotela v svrhu ženitve prepisati nanj svojo posest. Ženska je pa bila v svojo veliko srečo bolj praznoverna kot lahkoverna in je vprašala prej vedeževalko za svet. Vedeževalka je izjemoma zadela pravo. Prorokovala je nesrečo ter odsvetovala ženitev. Dama je sprejela nasvet in obdržala življenje. V interesu preiskave policija ne izda javnosti imena te dame, toliko se je pa vendarle zvedelo, da je vedeževalka igrala ulogo rešitelja. Sedaj na policijo kar dežuje vprašani in prošnji po imenu dobre vedeževalke. Ker je policija načelno proti vedeževanju, se tem prošnjam seveda ne ugodi. Ko bo pa preiskava enkrat zaključena, se seveda tudi ime vedeževalke ne bo dalo več prikrivati. Ko bo padla glava Landruja II., bo imela marseillska vedeževalka že najsijajnejšo karijero.

Razlaga v šoli.

Učitelj: »Koliko ur ima dan?«

Učenec: »Petindvajset.«

Učitelj: »Kako to?«

Učenec: »Saj ste zadnjič rekli, da je postal dan za eno uro daljši!«

Pomlajeni

TRETJI DEL.

Prostor mladim.

Ugolin ve, kako se iz zraka in vode, iz lene materije jemlje moč ter uporablja na lahek način s stroji najgenialnejše konstrukcije ... Samolet — tako smo ga krstili — nam je bil podarjen pred kakimi petdesetimi leti od profesorja Steina, najmlajšega starca Velikega kroga. Samolet leti brez polita s popolno sigurnostjo ter kar sproti iz zraka jemlje za pogon potrebno energijo. Iznajdbe se ne prestanjo vrstijo ter omejujejo potrebo uporabe mišic. Narava je že skoraj ukročena. Letni časi nimajo več vpliva in cvetje dozoreva ter se razvija ob določeni uri. Ugolin dela dež po svoji volji, uporablja solnčno toploto ter vodi vodni tok. Ostalo je pa dovolj enostavnega in težkega dela za sužnje, ki so bili stalna skrb vladajoče elite kljub mojstrovemu zagotovitvi srečne bodočnosti.

Vseeno pa ne smem zatajiti, da je ugolinska družba v primeru z družbo moje prve mladosti kakor 20. stoletje v primeru z dobo prebivalcev votlin. Ljudje so lahko veselili svoje usode. Živi se brez bolečin, brez strahu in brez vznemirov natančno urejeno življenje, osvobojeno vseh nekdanjih bremen. Ali je to res prava sreča? Zastoj sem si večkrat postavil to vprašanje. V meni je pač praded, ki me moti ter mi v lepih glasovih opeva svobodo in njen čar. Svobodo? Prazna beseda. Iz kakšnega testa sem zgneten in kakšna pokvarjena kri se pretaka po mojih žilah, da tolikokrat o tem razmišljam? Kakšna spaka bi bil brez Ugolina v vrtincu velikega nič ali v veliki kloaki, o kateri tolikokrat govori Ciron, ta veseli vitez žalostne postave!

Kje so ostala velika mesta do nekdanj s širokimi cestami, obdanimi od trgovin, rdeče razsvetljenih krčm, visokih hiš, ponosnih palač in oholih katedral? Ugolin je vse podrli. Iz umazanega in sijajnega »včera« je obdržal le to, kar se mu je zdelo še uporabno pri zgradbi bodočnosti. Cerkve in templji so se spremenili v muzeje, v katerih se kažejo vse nekdanje neumnosti natančno etiketirane in kartotečno urejene. To je ravno tako, kakor je bilo nekdanj, ko sem bil star 30 let, ko se je v dvoranah Clunyja razkazovala nekdanja, že pokojna civilizacija. Človeška bivališča niso več stlačena skup v ušvih kopicah, z nosom se ne zadevajo več ob užaljeno nebo. razvrščena in razsajena so po zelenih tratah ob robu cest, širokih kakor reke. Skoraj vsa zemeljska obla se že krasi z ličnimi hišami, obdanimi od bujnega zelenja. Pariz ni več Pariz. Ceste, trgi

in ulice so popolnoma preurejene in brez zastarelih imen. Kar je izginilo, to hudem še na misel več ne pride. Jetnišnic, vojašnic, trdnjav, tovarn, samestanov, šol, javnih hiš, ograjenih kužnih bolnišnic in vseh drugih nekdanjih mogočnih gob socialne plesnobe si ljudje niti v oblakih ne predstavljajo več.

Laboratoriji delijo vse: toploto, luč, hrano. Obdelana zemlja daje drugo. In če se še tako trkam na prsa, če rjmem v svojo najglobljejo notranjost in če še tako napenjam svojo zavest in podzavest, ne morem tajiti, da so ljudje mnogih težav rešeni ter da se srečno razvijajo brez skrbi za bodočnost. Srečni so. Srečni! Srečni! Povem vam, da so srečni, da plavajo brezskrbno kakor race po mirni vodi nekega — o, to je beseda, ki mi uhaja iz peresa ... beseda, ki si je skoraj ne upam zapisati, a jo vendar pišem: socialnega automata.

Ugolin je žilav. Njegova volja mora biti iz jekla, njegova prevdarnost pa izredna, da lahko izvaja tolike in tako popolne spremembe. Porušiti svet, ki je nosil Atilovo znamenje, ni bilo težko. Težave zgrabiti za vrat, ustaviti stroje, pohoditi mravljišča velikih mest, vse to mu je šlo gladko od rok. Za trajno podlago nove družbe je pa moral preleviti človeško naravo. V ljudeh je že vse izumrlo od same vernosti, praznoverja in nizkega prepričanja. Vzgoja je zahtevala stoletja. Mojster je pa preuredil ljudi s svojim protistrupom in zadušil jim je moč domišljije. Domišljija je velik činitelj intelektualnega napredka, poleg tega pa tudi hud strup, ki povzroča duševno sofisterijo. Domišljija hodi iz teme k luči, a tudi iz proste narave v gnusne kleti z ostudno golaznijo. Ugolin je domišljijo ubil. Pustil je samo hladno in ostro razumnost. Neutrudi in steriliziranci ne ustvarjajo. Oni samo premislijo. Možgani so jim kakor ura, ki se navija in hrani z oljem dejstev. Možganski motor je Ugolin človek.

Če je domišljija uničena, tudi strast ne more živeti. Ljubezen, sovraštvo, pohlep in druge take človeške gonilne sile slabijo vedno bolj do popolnega ugašenja. Ljubezen je sicer ostala, a le v radostnem miru kakor dobra jed brez neprijetnih komplikacij ljubosumnosti. Samo mladi starci so se pečali z ljubeznijo in sicer ravno tako kakor so se nekateri tudi radi pečali z znanstveno kuharsko umetnostjo. Bilo je pravo veselje čutov.

Škodljivi alkohol je bil popolnoma odpravljen. Po dolgih debatah je Ugolin dopustil vino, kojega zlorabo je strogo kaznoval. Pesnikovanje je naglo hiral, ker mu je zmanjkalo hrane. Hiranje se je skušalo zaustaviti, a kaj naj dajo od sebe kovači verzov, če nimajo več koristne primese: ljubezen, bog, ljubica,

moje srce, moja cvetka, kodrček, srček itd. Nazadnje je razglasil Ugolin, da so nepotrebni in nezaželeni oni gospodje, ki ne znajo drugega kakor zlaganje blagoslavij besed. Tudi drugi umetniki niso imeli obstanke.

Godbenikom je pa Ugolin naklonil vso podporo. Godba je bila zanj neke vrste možganskega zastrupljenja skozi uho. Uredil je celo kopališča z godbo. Z godbo je krotil instinkte v množicah neutrudov.

Kako težko je bilo delo! Med napornimi leti organizacije se je moral Ugolin boriti predvsem proti zahrbtni zlobi smrti, ki je trdovratno iskala svoje žrtve s tisočnimi sredstvi. Mojster si je na vso moč in z največjo žilavostjo trudil, da bi pobil nesrečo, ki so se v vseh kotih ugnevile. Nesrečo je neumorno preganjal in pobil. Dal je uničiti vse vrste orožja in vso nevarno orodje: puške, revolverje, sablje, bodala, nože, eksplozivne snovi, topove, strojne puške, arzenale in tovarne, skratka vse, kar je od blizu in daleč spominjalo na umor in uboj. V tem dvoboju in tekmi s smrtjo ni dobil Ugolin takoj premoči. Nesreča je ostala. Skrila se je v zrak, pod vodo, pod zemljo. Ubogi Ciron je bil eden od prvih, ki so se ponesrečili. Trikrat se je pomladil, ukvarjal se je pa s studijami o spremembi presajenih plemenitih celic. Nekaterim nižjim delom človeškega bitja je znal pridobiti gotovo vrsto duševne aktivnosti in hotel je izpopolniti tudi neutrude. Nekega jutra je prišel z obvezano glavo in že v deliriju je na dolgo in široko govoril o nadčloveku, ki se bo razvil iz živalstva. Umrli je z razbito glavo, ko se je s svojim orjaškim telesom dolgo upiral smrti.

Druge nesreče so ugonobile večje številne mladih starcev. Ene je ubila razstreha padajoča opeka, drugi so utonili.

zgoreli, se zadušili ali pa drugače našli konec v kaki katastrofi. Proti nesrečam se je moralo nekaj storiti. Ugolin je pomnožil opreznost. Polagoma je smrti izruval krepelje ter preprečil njena presenečenja. In na zemlji, kjer so se zmešali že letni časi, je pred vrnitvijo strasti in nasilnosti imunizirano človeštvo živelo kakor čreda na prebogatem pašniku. Živelo je varno in mirno. Zlata doba! Samo neznemu odgovorni vodniki so iskali in premišljali o veliki tajnosti, ki je še ostala.

IV.

Opevam junaka, ki je s sigurno gesto, oborožen samo z razumom malega in slabotnega moža med samimi knjigami in poskusi izvedel najčudovitejše in najstrašnejše spremembe na človeškem svetu.

Opevam junaka, tega čudovitega starca, gospodarja življenja. Drugi bodo dejali: »Za vse to ni imel pravice.« — Kaj, pravice? Ali ni to, kar imenujemo življenje, trajno izrabljanje samega sebe? Bitja se obnavljajo s tem, da požirajo druga bitja. Opazujem orjaško jelko, ki se dviga pred menoj s svojimi mogočnimi navskrižnimi vejami. Vedno isti sok se pretaka v njej. Sama si izdelava svojo obliko ter črpa zato iz sebe vse potrebne moči.

Junaka opevam ... Šel je preko svojih želj in vse človeštvo je v njem. Planet je njegova posest. Mladi starci, ljudje večnosti, zbirajte se okrog njega, kakor okrog božje krone. Lire naj donijo. Nesmrtna Heba naj toči blagodejno pijačo — solnčni sok ali »soleol«, kakor ga je krstil mojster. Ugolin, osvovjevalec, pesnik, ljudožrelec, vsi ležimo pred tvojimi nogami ...

(Nadaljevanje sledi.)

Mali oglasi, ki vsebujejo poročila in socialna poročila, objavljajo: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopovedanje in oglaševanje: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Polištvo

novo iz črešnjevca lesa, lepo in solidno izdelano se po zelo nizki ceni prodaja. — Naslov pove uprava »Večernika«.

Hiša v Račjem

s stanovanjem blizu postaje ugodno na prodaj. Vprašati Mlinska ul. 30. 1327

Triko svilo

140 cm široko za obleke in perilo à Din 95 dobite pri J. Trpinu, Glavni trg 17, Maribor. XIII

Kupim kopalno banjo.

Cenjene ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod »kopalnica«.

Volneni deleni

dobite od 16 Din naprej samo pri J. Trpinu, Maribor. Glavni trg 17.

Dijak na počitnice

gimnazijec od 4. razreda naprej se sprejme kot instruktor gimnazijca 2. razreda v latinščini v lepem kraju Dravske doline. Naslov v upravi.

Mebilirano sobo

s souporabo kuhinje iščem za dve osebi. Naslov v upravi »Večernika«. U

Pisalne stroje

Remington — najnovejše modele — prodaja na obroke J. Gustinčič, Maribor, Tatlenbachova 14. Zahtevajte ponudbe. 969

Kratek glasovir

dobro ohranjen se vsled pomanjkanja prostora prodaja. — Ruška cesta 49. 1318

Vse vrste svile

od 28 Din naprej
dobite edino le pri

J. TRPINU
Maribor, Glavni trg 17.

Spominjajte se CMD!

STEKLARNA

Ivan Kovačič, Maribor, Koroška cesta šte. 10

otvori dne 2. julija 1928 **podružnico**
trgovine stekla in porcelana v lastni hiši

Maribor, Slovenska ulica št. 10

ter priporoča svojo veliko zalogo prvovrstnega steklenega in porcelanastega blaga kakor: šipe za okna, posodo, ogledala, svetilke, okvirje za podobe ter različne luksuzne predmete po najnižjih cenah. Stavbeno in umetno steklarstvo, delavnica za moderne okvirje. Glavna zaloga Rex-aparatur in steklenic priznana najboljših priprave za vkuhanje sadja in sočivja. 1812

STEKLARNA

Teden prodaje srečk

državne razredne loterije

Izločanje prvega razreda se bo vršilo že v ponedeljek, dne 9. tm., zato je skrajni čas, da je vsakdo, ki se hoče potegovati za visoke dobitke, do ponedeljka v posesti srečk

Srečke Zadrugne hranilnice r.z.z.o.z. v Ljubljani se dobivajo v Mariboru v upravi »Večernika« Aleksandrova cesta št. 13

PAVEL NEDOG

čisti kemično

in barva vsakovrstne obleke, tkanine in žalne obleke v **24. urah** najlepše in najcenejše. 532

MARIBOR

Gospodskva ulica 33
Razlagova ulica 22

NI VSEENO

katero znamko kolesa si kupite. Vedeti morate, da so kolesa po Din 2300.—, 1600.— in 1000.—. Varujte se najcenejših koles ker se podražijo vsled popravil.

Kupite samo

STEYR - WAFFENRAD
z dve letnim jamstvom.

Glavno zastopstvo in zaloga

3107

Bogomir Divjak, Maribor, Glav. trg 17